

שאבו מאזן ילמד מצ'רצ'יל

לרגל חמישים שנה למותו של ראש ממשלת בריטניה האגדי, חוזר עורך הדין גלעד שר לפגישה שקיים עם יושב ראש הרשות בה לא הסכים להכיר במדינת ישראל כמדינה יהודית, ומסביר: זו הדרך היחידה לפיוס

גלעד שר

בשבוע הבא ימלאו 50 שנה למותו של אחד המדינאים הגדולים בהיסטוריה המודרנית, וינסטון צ'רצ'יל. מעניין מה היה אומר על המהלכים האחרונים שיזמו הפלסטינים ותומכיהם בזירות המדינית והמשפטית הבינלאומית, נגד מדינת ישראל, ועל האופן שבו מתמודדת עמם ישראל. כמעט שבעה עשורים חלפו מאז היום שבו 33 מחברות האו"ם הצביעו בעד הקמת מדינה יהודית לצד מדינה ערבית בשטחי ארץ ישראל המנדטורית. לא קשה לשער מה היו עלולות להיות תוצאות של הצבעה כזו לו נערכה באו"ם של היום: להצעה הירדנית-פלסטינית נגד ישראל במועצת הביטחון של האו"ם, לפני פחות מחודש, לסיום הכיבוש הישראלי בגדה, חסר קול אחד בלבד כדי להתקבל.

ארצות הברית לא נאלצה הפעם להפעיל את זכות הווטו שלה. אך ניתן לקוות שמיד לאחר הקמת ממשלה חדשה בישראל, תפעל ידידתה הגדולה והחשובה להניע מחדש תהליך הידברות אזורי ובילטרלי על בסיס יוזמת השלום הערבית ומפת הדרכים, ואף לתמוך בצעדים עצמאיים מתואמים וקונסטרוקטיביים. רק אז ניתן יהיה לחזות בהתקדמות של ממש, אף אם הדרגתית, לקראת מציאות של שתי מדינות לשני עמים, ולעצור את ההידרדרות המסוכנת אל בידודה של ישראל ואל מדינה דו-לאומית.

בעיצומו של סבב השיחות שהוביל ג'ון קרי לפני כשנה הלכנו, תת-אלוף (מיל') **אודי דקל** ואני, אל מחמוד עבאס (אבו מאזן), ושאלנו אותו לפשר התנגדותו להכרה במדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי. הנה מה שהשיב לנו: "אתה יכול לבדוק את הדרכון ואת תעודת הזהות שלך, ולראות שתחת סעיף אזרחות כתוב 'ישראל'. לך ולכל ישראלי, בלי כל קשר לדתו או ללאומיותו, כתוב 'ישראל'. אם זוהי החלטתכם, מדוע אתם דורשים ממני להסכים לדבר שאתם אינכם מסכימים לו?"

ב-1921 ביקר שר המושבות הבריטי, וינסטון צ'רצ'יל, בארץ הקודש, ובהשקיפו על ירושלים מהר הצופים, אמר: "הלב שלי מלא סימפטיה לציונות. אני מאמין שהקמת בית יהודי לאומי בפלסטינה תהיה ברכה לכל העולם, ברכה לעם היהודי המפוזר בכל העולם וברכה לבריטניה". עוד ב-1908, כפוליטיקאי מתחיל, כתב צ'רצ'יל על הצורך בפתרון טריטוריאלי למצוקות היהודים, לרבות בפלסטינה, וציין כי למטרה זו יש לגבש תכנית מקיפה ומפורטת.

צ'רצ'יל לא היה חבר קבינט המלחמה הבריטי, שאישר ב-1917 את הצהרת בלפור שקראה להקמת בית לאומי לעם היהודי. אך שפר מזלה של התנועה הציונית, ודיויד לויד ג'ורג', ראש ממשלת בריטניה, מינה אותו לתפקיד שר המושבות, שתחת אחריותו היו ניהול המנדט הבריטי ויישום הצהרת בלפור. צ'רצ'יל, שראה באיסלאם דת המנציחה את העבדות ושליטת הזכויות מנשים, הפריד את עבר הירדן המזרחי מפלסטינה ההיסטורית והעניקו לאמיר עבדאללה, מלכה הראשון של הממלכה ההאשמית, היא ירדן. בכך תכנן למנוע מעבדאללה להתערב בפעילות הציונית במערב פלסטינה, וגדע את התפתחותם של מוסדות

מייצגים בפלסטינה, מתוך הנחה כי הרוב הערבי היה אוכף על כל גוף נבחר איסור עלייה נוספת של יהודים.

צ'רצ'יל הכריז שבריטניה שואפת לפתח את הישוב היהודי בפלסטינה, בעזרת יהודי העולם, על מנת שיוכל להוות מרכז עולמי לעם היהודי, וכדי שהישוב יתפתח באופן חופשי. העם היהודי, כך האמין, צריך לדעת כי יש לו זכות להיות בפלסטינה, וכי נדרשת הכרה בינלאומית להקמתו של בית לאומי ליהודים. ביולי 1922 אישר חבר הלאומים את הספר הלבן של צ'רצ'יל. הייתה זו הפעם הראשונה שארגון בינלאומי הכיר בקשר בין עם ישראל וארץ ישראל. כששמע על כך אשר צבי גינצברג, אחד העם, הוא קרא: "עכשיו אנחנו בארצנו."

כ-15 שנים לאחר מכן, ב-1937, המליצה ועדת פיל להקים מדינה יהודית על כ-20% משטח ארץ ישראל המנדטורית. צ'רצ'יל התנגד נחרצות להמלצות, והזהיר את ידידו חיים וייצמן כי מדינה יהודית כה קטנה לא תחזיק מעמד.

תפיסתו הבסיסית החיובית של צ'רצ'יל לגבי הרעיון הציוני וביסוסו על מדינה לעם היהודי לא השתנתה מעולם. לפני 90 שנה חיו בין הירדן לים התיכון 83 אלף יהודים בלבד, לעומת כ-600 אלף ערבים. צ'רצ'יל אפשר הגירה של מאות אלפי יהודים לפלסטינה, כנגד מחאותיהם של מנהיגים ערבים. בכך חיזק את האוכלוסייה היהודית מבחינה מספרית, כלכלית וארגונית, והכין את הישוב להגיה ב-1948 כמדינתו העצמאית של העם היהודי.

לתשומת לבו של המשפטן וההיסטוריון מחמוד עבאס: אלה העובדות ההיסטוריות, ולא תוכל לשנותן. היה וייחתם הסכם כולל בין ישראל לפלסטינים – תקווה שהסיכוי להגשמתה בימים אלה קלוש – הוא יכול הכרה הדדית רשמית, אמתית וברורה: שלנו במדינת הלאום של העם הפלסטיני, ושל הפלסטינים – במדינת הלאום של העם היהודי.

גלעד שר, יו"ר הוועד המנהל וחבר הנאמנים של המכללה האקדמית ספיר, ראש המרכז למשא ומתן יישומי וחוקר בכיר **במכון למחקרי ביטחון לאומי INSS**, כיהן כמנהל לשכת ראש הממשלה בתקופת אהוד ברק.

<http://news.walla.co.il/item/2822294>